

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupená JUDr. Helenou Hrubou, advokátkou se sídlem Lidická 20, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** se sídlem Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 140/2011 - 4,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky JUDr. Heleny Hrubé se určuje částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Dne 21. 6. 2011 byl Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) doručen návrh žalobkyně označený jako *„Správní žaloba proti rozhodnutí ředitele Věznice Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka, sloučit 2 stížnosti v 1, č. j. VS 15/2011-32/St/101“*.

Ve svém podání žalobkyně uvedla, že dne 6. 5. 2011 podala dvě stížnosti, a to na postup vychovatele Mgr. I. S. a vedoucí prádelny A. P., které vzájemně nesouvisely. Ačkoli mělo jít o pochybení dvou různých osob, přičemž tato pochybení spolu nesouvisela, měl ředitel věznice Mgr. Ivo Turok obě stížnosti sloučit v jednu a vyřídit pod výše uvedeným

číslem jednacím. Žalobkyně konstatovala, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů. Avizovala žalobu doplnit prostřednictvím ustanoveného advokáta.

Krajský soud v Ostravě uvedené podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti rozhodnutí žalované ve věci sloučení stížností, přičemž tuto žalobu prvním výrokem usnesení ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 140/2011 - 4, odmítl. Druhým výrokem pak zamítl návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů. Třetím výrokem krajský soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a povinnosti některý z obecně závazných právních předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Krajský soud dospěl k závěru, že o takový případ se jedná i v posuzované věci, a proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. K návrhu žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů krajský soud uvedl, že vzhledem k uvedeným důvodům pro odmítnutí žaloby tento návrh zjevně nemohl být úspěšný. Žalobkyně tedy dle krajského soudu nenaplnila předpoklady pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s.; jednou ze zákonných podmínek pro ustanovení zástupce soudem pak je v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. to, že u navrhovatele jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) včasnou kasační stížností. Stěžovatelka obecně namítá, že usnesení krajského soudu, jímž odmítl její žalobu proti žalované, je nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť žalobou napadené „rozhodnutí" o sloučení stížností představuje „*rozhodnutí správního orgánu*" a je tudíž přezkoumatelné ve správním soudnictví. Stěžovatelka zároveň soud žádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

K návrhu stěžovatelky Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 9. 2011, č. j. 22 A 140/2011 - 17, ustanovil jejím zástupcem Rostislava Tomise, advokáta. Následně Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31. 10. 2011, č. j. 22 A 140/2011 - 22, k návrhům ustanoveného advokáta i stěžovatelky, Rostislava Tomise povinnosti zastupovat stěžovatelku v předmětném řízení zprostil a jejím novým zástupcem ustanovil JUDr. Helenu Hrubou, advokátku.

Podáním ze dne 1. 12. 2011 doplnila ustanovená zástupkyně jménem stěžovatelky kasační stížnost o konkrétní důvody. V doplnění kasační stížnosti trvá na tom, že žalobou napadený akt je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť se dotýká právní sféry stěžovatelky. Odmítnutím žaloby mělo dojít k porušení práva na spravedlivý proces, jakož i práva dle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tedy práva na soudní přezkum rozhodnutí orgánu veřejné správy. Navíc není napadené usnesení řádně odůvodněno, což je v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 103/99, resp. je odůvodněno pouze formálně (výroky II. a III.).

Ve vztahu k „rozhodnutí“ ředitele věznice č. j. VS 15/2011-32/St/101 zopakovala, že je považuje za nezákonné, neboť jím došlo ke spojení dvou zcela samostatných stížností, které spolu nijak nesouvisely, a to ani po stránce skutkové ani z hlediska účastníků. Stížnost na jednání vedoucí prádelny A. P. se týkala postupu jmenované, která odmítla zpracovat návrh na udělení kázeňské odměny stěžovatelce a neuskutečnila rozhovor, o který stěžovatelka žádala. Obdobně vychovatel Mgr. S. nijak neodůvodnil, proč nebyl podán návrh na udělení kázeňské odměny stěžovatelce. Následně žalobou napadené „rozhodnutí“ o spojení řízení o dvou stížnostech do řízení jednoho neodůvodnil ředitel věznice, ačkoli je stěžovatelce známo, že každá ve věznici podaná stížnost je evidována pod samostatným číslem a mělo by o ní být rozhodnuto jednotlivě.

V souvislosti s uvedeným spatřuje stěžovatelka zásah do svých práv v tom, že v rozporu se zavedenou praxí jí nebyly za vyjmenované činnosti uděleny kázeňské odměny (jiné odsouzené měly být za činnosti, které uskutečňovala i stěžovatelka, kázeňsky odměňovány). Ačkoli si je vědoma toho, že na udělení kázeňské odměny není právní nárok, má za to, že v totožných věcech, tedy i v podmínkách pro udělování kázeňských odměn, mělo být rozhodováno shodně. Neudělení kázeňských odměn přitom zasáhlo do jejích práv v tom smyslu, že udělení či neudělení takové odměny má reálně vliv na otázku podmíněného propuštění z výkonu trestu, resp. na možné přeřazení do věznice s mírnějším režimem; v případě stěžovatelky by již takové přeřazení a související přemístění umožnilo lepší styk s jejími dětmi a otcem, kteří ji nemohli z důvodu velké vzdálenosti bydliště od věznice v Opavě pravidelně navštěvovat.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila podáním ze dne 3. 2. 2012, doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 2. 2012, v němž soudu sděluje, že v dané věci nebyl vydán žádný správní akt. Dále žalovaná ve svém podání uvedla, že stížnost byla vyřízena dle nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 70/2009, o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky. Stížnost byla evidována pod č. j. VS 15/2011-32/St/101 a vyřízena jako nedůvodná. Spolu s uvedeným podáním přitom žalovaná soudu předložila originál příslušného vyřízení stížností, v němž ředitel věznice vedle zmíněných skutečností dále uvedl, že na přiznání kázeňských odměn není nárok, v postupu Mgr. S. nebylo shledáno pochybení a paní A. P. nemohla odmítnout zpracovat návrh na udělení kázeňské odměny ani ho předat vychovateli, neboť na rozdíl od tvrzení stěžovatelky žádný takový návrh neobdržela.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou,

neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS]. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nebude se ani Nejvyšší správní soud moci zabývat věcí samou, tj. nebude se zabývat otázkou zákonnosti žalobou napadeného postupu žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl po té, co dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Za zásadní pro posouzení zákonnosti kasační stížností napadeného rozhodnutí považuje Nejvyšší správní soud v daném případě skutečnost, že stěžovatelka ve své žalobě ze dne 21. 6. 2011 brojí proti „rozhodnutí“ ředitele Věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka, „*sloučit dvě stížnosti v jednu*“, a to pod č. j. VS 15/2011-32/St/101 ze dne 26. 5. 2011.

Přitom je třeba zdůraznit a předeslat, že se nejedná pouze o formulační nedostatek předmětné žaloby, neboť Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatelka u Krajského soudu v Ostravě napadla samostatnými žalobami též vlastní „rozhodnutí“ vedoucí prádelny „*nereagovat na výzvu žalobkyně*“, které bylo předmětem jedné ze zmiňovaných stížností, a taktéž samotné „rozhodnutí“ ředitele věznice „*zamítnout stížnosti žalobkyně*“ pod č. j. VS 15/2011-32/St/101. Tyto žaloby krajský soud rovněž odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřípustné, proti oběma těmto usnesením krajského soudu však stěžovatelka rovněž podala kasační stížnosti, o nichž Nejvyšší správní soud vede řízení pod sp. zn. 5 As 8/2012 a 5 As 52/2012.

Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že stěžovatelka napadla samostatnou žalobou dílčí tvrzenou vadu úkonu žalované, kterou označila jako „*rozhodnutí sloučit dvě stížnosti v jednu*“. Je zřejmé, že stěžovatelka mohla skutečnost, že ředitel žalované vyřídil dvě stížnosti stěžovatelky jediným úkonem, namítat jako dílčí vadu tohoto úkonu v žalobě směřující proti tomuto úkonu jako takovému, nikoliv však v další samostatné žalobě. Otázkou, zda tento úkon žalované, tj. vyřízení uvedených stížností stěžovatelky jako

nedůvodných v přípise ze dne 26. 5. 2011, č. j. VS 15/2011-32/St/101, je či není rozhodnutím správního orgánu podle § 65 odst. 1 s. ř. s. a zda tedy byla či nebyla žaloba stěžovatelky směřující proti tomuto úkonu krajským soudem po právu zamítnuta, se Nejvyšší správní soud bude zabývat právě ve zmiňované věci sp. zn. 5 As 52/2012. V každém případě však nelze v nyní posuzované věci považovat za rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 s. ř. s., jímž by se zakládala, měnila, rušila nebo závazně určovala práva nebo povinnosti stěžovatelky, samotnou skutečnost, že byly uvedeným úkonem vyřízeny dvě stížnosti zároveň. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu odkazuje rovněž na své závěry uvedené v rozsudku ze dne 29. 6. 2012, č. j. 5 As 13/2012 - 30, k jiné obdobné věci stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud ve svém postupu nepochybil, když předmětnou žalobu stěžovatelky bez dalšího odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. jako nepřípustnou, jelikož dospěl k závěru, že nesměřovala proti rozhodnutí správního orgánu. Jakkoli lze stěžovatelce přisvědčit v tom, že krajský soud kasační stížností napadené usnesení odůvodnil velmi stručně a navíc obecně, zdejší soud přesto neshledal toto usnesení nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť závěr krajského soudu, podle něhož předmět žaloby není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1. s. ř. s., je v daném případě zcela zřejmý.

Vzhledem k těmto závěrům dále obstojí též druhý výrok kasační stížností napadeného usnesení, jímž krajský soud zamítl návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů, neboť v dané věci se vskutku jednalo o případ, kdy žaloba stěžovatelky zjevně nemohla být úspěšná.

Nejvyšší správní soud dospěl z uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení, z obsahu spisu však plyne, že jí žádné náklady nevznikly.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z řad advokátů, v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování podle § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. Jelikož zástupkyně stěžovatelky Nejvyššímu správnímu soudu nevyčíslila odměnu za zastupování, rozhodl Nejvyšší správní soud o odměně na základě skutečností zřejmých ze spisu. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky tak byla za zastoupení v řízení o kasační stížnosti přiznána odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 4800 Kč [odměna za dva úkony právní služby ve výši 2x 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, a dále režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu].

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2012

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu